

**Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı
Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi***
**Investigation of Geography Teachers' Curriculum Literacy
Levels**

Erkan DÜNDAR¹, Ufuk SÖZCÜ², Abdullah TÜRKER³

¹Milli Eğitim Bakanlığı, e_dundar84@hotmail.com

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, usozcu@hotmail.com

³Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı, abdullahturker@gazi.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article
Makalenin Geliş Tarihi: 23.05.2023 **Yayına Kabul Tarihi:** 07.08.2023

ÖZ

Öğretim programları bir ders yahut konu vesilesiyle öğrencilere kazandırılacak bilgi, beceri ve değerleri belirlemekte; öğrenme süreçlerine yol göstermektedir. Örgün eğitim kurumlarında okutulacak derslerin anayasası olarak değerlendirilebileceğimiz öğretim programlarının öğretmenler tarafından doğru biçimde anlaşılması öğretim süreci için büyük katkı sağlar. Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık düzeylerinin incelendiği bu araştırma deneysel olmayan nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye'deki farklı illerde görev yapan 333 coğrafya öğretimi ile yürütülen araştırmanın verileri Keskin ve Korkmaz (2021) tarafından geliştirilen "Öğretim Programı Okuryazarlığı Algı Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından çevrim içi form hâline dönüştürülen ölçek gönüllülük esasına dayanarak coğrafya öğretmenleri tarafından doldurulmuştur. Araştırma sonucunda coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının cinsiyete ve mezun olunan fakülte türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Program geliştirme çalışmasına katılan, mesleki kademi yüksek olan ve öğretim programını sıklıkla kullanan coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık düzeyi algılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulguları ışığında coğrafya öğretmenlerine öğretim programı ile ilgili eğitimler verilmesi, gelecekteki öğretim programı hazırlama çalışmalarına coğrafya öğretmenlerinin daha

* **Alıntılama:** Dündar, E., Sözcü, U. ve Türker, A. (2023). Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(2), 1245-1281.

fazla dâhil edilmeleri, programın kullanım sıklığının artırmasına yönelik çalışmalar yapılması ve kıdemli öğretmenlerin tecrübelerini diğer öğretmenlere aktarmasının sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretim programı, Okuryazarlık, Coğrafya öğretmeni.

ABSTRACT

Curriculum determines the knowledge, skills, and values to be gained by students through a course or subject and guides the learning process. The correct understanding of the curricula, which can be considered the constitution of the courses to be taught in formal education institutions, by teachers makes a great contribution to the teaching process. This study, in which the curriculum literacy levels of geography teachers were examined, was conducted in a descriptive survey model, which is one of the non-experimental quantitative research methods. The data of the research conducted with 333 geography teachers working in different provinces in Turkey were collected by using "Curriculum Literacy Perception Scale," developed by Keskin and Korkmaz (2021). The scale, which was transformed into an online form by the researchers, was filled in by geography teachers on a voluntary basis. As a result of the research, it was determined that geography teachers' perceptions of curriculum literacy level did not show a significant difference according to gender or the type of faculty. It was determined that the curriculum literacy level perceptions of geography teachers who participated in the curriculum development study, had high professional seniority, and frequently used the curriculum were high. In light of the findings of the research, it is recommended that geography teachers be given training on the curriculum, that geography teachers be included more in future curriculum preparation studies, that studies be carried out to increase the frequency of use of the curriculum, and that senior teachers transfer their experiences to other teachers.

Keywords: Curriculum, Literacy, Geography teacher.

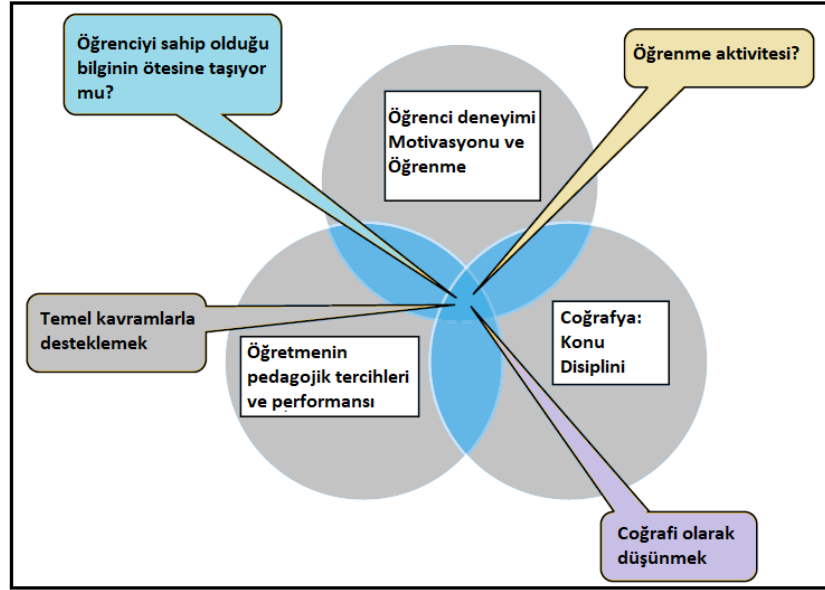
GİRİŞ

Öğretim programları bir ülkenin eğitim sisteminin en temel öğelerinden birisidir. Bir dersin öğretimi ile ilgili tüm içerik ve diğer süreçleri tarif eden bir başucu kaynağı olan öğretim programları sayesinde öğretmenler öğrencilere ne öğreteceğini ya da hangi beceri ve değerleri kazandıracaklarını bilir, öğretim sürecini daha kolay ve pratik bir şekilde planlayabilirler. Bunun yanında öğretim programları öğrencilerin sosyal, kültürel ya da ekonomik açıdan farklı olsalar bile standart bir öğretim süreci yaşamalarını sağlar. Aynı zamanda öğretim programları, ders kitaplarından teknolojinin eğitime yansımaları olan e-çeriklere ve ölçme ve değerlendirmenin belirlenen standartlarda gerçekleştirilmesine kadar çok geniş bir alanda mihenk taşı görevini üstlenmektedir.

Görünüşte açıklaması ve tanımlanması kolay gibi görünen bazı terimleri tanımlamak oldukça zor olabilmektedir. Bu kavramlardan biri de eğitim literatüründe yer alan öğretim programıdır. Tanımlamadaki zorluk kavramdan değil kavramı pek çok şekilde tanımlayan bilim insanının varlığından kaynaklanmaktadır. Thijs & Van Den Akker'e göre (2009) öğretim programı Latince koşmak (currere) kökeninden olup hem bir kurs hem de araç anlamına gelmektedir. Bu bağlamda öğretim programı 'öğrenme için bir plan' şeklinde açık ve yalın bir şekilde tanımlanabilir. Bengio, Louradour, Collobert & Weston (2009) öğrenme faaliyetlerinin gelişigüzel bir şekilde planlanmasından ziyade içeriğin kolaydan zora ve anlamlı bir çerçevede sunulması ile daha verimli olacağını belirtmektedir. Buna göre öğretim programını sistematik ve bilimsel veriler ışığında hazırlanan öğrenme-öğretme düzeni şeklinde tanımlamışlardır. Demirel (2012) öğretim programını, okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği olarak tanımlamaktadır. Çelik'e göre ise (2010, s.4) öğretim programı "bir dersle ilgili öğretme-öğrenme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren bir kılavuz, başka bir deyişle bu nitelikte bir proje planı"dır.

Young (2014) öğretim programlarını aileler ve işletmeler gibi uzmanlaşmış kurumlara benzetmektedir. Bu benzetmenin temelinde hem aile ve işletmelerin hem de öğretim programlarının bazı şeyleri öğrenmeyi olanaklı kılmasının yanında nelerin öğrenilebileceğine dair sınırlar koyması bulunmaktadır. Ancak bu sınırların öğrencileri kısıtlamadığını; öğrencilerin ne zaman, neyi ve nasıl öğrenebileceklerini belirlemeye yardımcı olan bir dizi olasılık olduğunu da belirtmektedir.

Rudduck'ın (1988) vurguladığı gibi öğretmenlerin neyi ve nasıl öğreteceklerine ilişkin kararlarının temelinde, öğrencilerin coğrafi fikirlerle eleştirel bir şekilde ilgilenmeleri, özerk düşünme ve var olma biçimleri geliştirmelerini sağlayan bir coğrafya müfredatına bağlılık yatmaktadır (Akt. Biddulph, 2014). Tüm derslerde olduğu gibi coğrafya dersi öğretim programının da yapısını oluşturan çeşitli bileşenler bulunmaktadır (Şekil 1).



Şekil 1. Coğrafyada Öğretim Programının Bileşenleri (Biddulph, 2014).

Şekil 1'de görüldüğü gibi coğrafya dersi öğretim programının üç ayağı bulunmaktadır. Bunlar: öğrenci deneyimi, motivasyonu ve öğrenme durumu; öğretmenin pedagojik tercihleri ve performansı ve disiplin olarak coğrafya'dır. Bu üç ayağı çevreleyen sorularla öğretim programı desteklenmektedir. Öğretim programının ait olduğu ders ilkökul 1. sınıftan lise eğitiminin sonuna kadar örgün eğitim içerisinde yer alan tüm dersler için geçerlidir. Bu derslerden bir tanesi de lise düzeyinde okutulan coğrafya dersi. Ülkemizde okutulan coğrafya dersi Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlanmış öğretim programları aracılığıyla öğretilmektedir. Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan Coğrafya Dersi Öğretim Programı (CDÖP) 9 ve 10. sınıflarda 2 ders saati 11 ve 12. sınıflarda ise hem 2 hem de 4 ders saati uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda her sınıf düzeyinde aynı isimli dört ünite yer almakta olup her üniteye yer alan kazanımlar ile beraberinde kazanım açıklamaları, kazanımla beraber verilmesi beklenen değer ve coğrafi becerilere de yer verilmiştir. (MEB, 2018). Bu anlamda Coğrafya dersi öğretim programı coğrafya öğretmenleri için dersin anayasası olarak ifade edilebilir.

Öğretim programının uygulanma noktasında başarıya ulaşmasındaki temel faktör şüphesiz öğretmenlerdir. Çünkü öğretim programlarının temel uygulayıcısı öğretmenlerdir. Öğretmenlerin bu programların felsefesini, dayandığı kuramsal temelleri bilerek tüm boyutlarına hâkim olması ve bu doğrultuda öğretim programını etkili ve verimli bir şekilde uygulayabilmesi ile öğretim programları amaçlarına ulaşabilmektedir. Egan'ın (1978) ifade ettiği gibi müfredat araştırması eğitim araştırmasıdır; her ikisi de ne ve nasıl sorularını birlikte ele alır ve "Çocuklar neyi, hangi sırayla ve hangi yöntemlerle öğrenmelidir?" sorusuna cevap aramanın tüm sonuçlarıyla ilgilenir. Bu soruların cevabını tam olarak almak için ilk ve öncelikli olarak öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlıkları hakkında bilgi sahibi olmak gerekmektedir. Öğretim programı okuryazarlığını tanımlamadan önce okuryazarlık kavramına kısaca değinmekte yarar bulunmaktadır.

Okuryazar olmak Türk Dil Kurumu sözlüğünde okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse olarak tanımlanmaktadır. Bilgi ve teknoloji çağını yaşadığımız bu süreçte okuryazarlık salt okuma-yazma becerisinin ötesinde konumlanmıştır. Ayrıca çoklu okuryazarlıklar gündemdeki ağırlığını artırmış çok farklı okuryazarlık türleri ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de eğitim-öğretim faaliyetlerinde önemli bir konuma sahip olan öğretim programı okuryazarlığıdır. Öğretim programı okuryazarlığı (Yıldırım, 2019, s.5) en temel anlamıyla; uygulayıcıların programları incelerken programa "Niçin, Ne, Nasıl ve Ne kadar" sorularını yöneltmesi ve cevaplar üzerine düşünerek doğru bir düşünce yapısına ulaşabilmesidir. Bu tanımdan anlamlı ve daha kapsamlı bir tanıma ulaşabilmek için içerisinde sorgulanma ihtiyacı olan soru ve anlamların açıklanması gerekir. Programa yöneltile soruların öğretim programının bileşenleri ve temelleri noktasında farklı cevaplar içermesi en dikkat edilmesi gereken noktadır. Kahramanoğlu (2019) öğretim programı okuryazarlığını öğretmenlerin üst düzey zihinsel becerilerle resmi programı anlamlandırma ve çözümleme süreci olarak tanımlamaktadır.

Öğretim programı okuryazarlığı öğretmenler için dersin anayasasını doğru anlaması, yorumlaması ve uygulaması şeklinde tanımlanabilir. Ortak bir öğretim programının uygulandığı Türkiye'de öğrencilere CDÖP'ün temel felsefesi ve genel amaçlarının neler

olduğu, program kapsamında kazandırılacak temel değerlerin, yetkinliklerin, coğrafi becerilerin, kazanımların neler olduğu bilgisi öğretim programı okuryazarlığının temelini teşkil etmektedir. Bu temel üzerine neyin, nasıl kazandırılacağı sorusunun cevabı inşa edilmektedir. Bu temel bilgi ve sorulara verilecek cevaplar öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı düzeylerini etkilemektedir. Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı düzeylerini belirlemek öğretim programının işlerliğini, sürdürülebilirliği görme ve değerlendirme açısından önem arz etmektedir. Buradan gelecek dönütlerle geleceğe yönelik planlamalara ışık tutulabilir. Literatür incelendiğinde Kahramanoğlu (2019), Yıldırım (2019), Yıldırım & Dursun (2019), Kasapoğlu (2020) ve Keskin & Korkmaz (2021) tarafından öğretim programı okuryazarlığı ölçeği çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Ayrıca konuyla ilgili olarak Bolat (2017), Keskin & Korkmaz (2017), Şimşek (2017), Erdem & Eğmir, (2018), Süral & Dedebali, (2018), Aslan (2019), Aslan & Gürlen (2019), Aygün (2019), Keskin (2020), Erdamar & Akpunar (2020) ve Güleş (2022) çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Türkiye dışında ise öğretim programı okuryazarlığı ile ilgili Steiner (2018) dışında doğrudan öğretim programı okuryazarlığına odaklanan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde coğrafya öğretmenlerine yönelik bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Alanyazında bu konudaki eksikliği kapatmak için araştırmamızda coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeylerine yönelik algılarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlıkları düzeylerine yönelik algıları nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise;

- Coğrafya öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları cinsiyet, görev yapılan okul türü, kıdem, mezun olunan fakülte ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?

- Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları öğretim programlarının kullanımına yönelik eğitim alma, coğrafya dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alma ve program geliştirme çalışmalarına katılma durumlarına göre anlamlı bir farklılık oluşturmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırma coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeylerine yönelik algıları ve bu algıları çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlandığından deneysel olmayan nicel araştırma türündedir. Deneysel olmayan nicel araştırmanın temel özelliği bağımsız değişkenin değiştirilmemesidir. Tipik olarak bu, belirli bir durum veya olgu hakkında ya da değişkenler arasındaki ilişkilerin büyüklüğü ve yönünü açık bir biçimde tasvir etmeye çalışan bir betimsel araştırma türüdür. Araştırmacılar var olan faktörleri ve aralarındaki ilişkileri belirlemek için bu tür araştırmayı kullanırlar (Christensen, Johnson & Turner, 2020, s.45).

Çalışma Grubu

Araştırmaya Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 333 coğrafya öğretmeni gönüllük ilkesi çerçevesinde katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin seçiminde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tercih edilmiştir. Bu örnekleme kullanılırken muhtemel katılımcılara çalışmaya katılmak için uygun olup olmadıkları sorulur veya çalışmaya katılması kolay bir katılımcı grubu oluşturulur (Christensen vd. 2020, s.172). Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerine ait cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan okul türü, mezun oldukları fakülte ve eğitim durumlarına ait bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Demografik bilgiler		n	%
Cinsiyet	Kadın	124	37,2
	Erkek	209	62,8
Mesleki Kıdem	1-10 yıl	113	33,9
	11-20 yıl	99	29,7
	21-30 yıl	94	28,2
	31 yıl ve üzeri	27	8,1
Görev Yapılan Okul Türü	Anadolu Lisesi	142	42,6
	Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi	35	10,5
	İmam Hatip Lisesi	53	15,9
	Meslek Lisesi	60	18,0
	Özel Öğretim Kurumları	43	12,9

Demografik bilgiler		n	%
Mezun Oldukları Fakülte	Eğitim Fakültesi	174	52,3
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	47,7
Eğitim Durumu	Lisans	154	46,2
	Tezsiz Yüksek Lisans	109	32,7
	Yüksek Lisans	62	18,6
	Doktora	8	2,4

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Keskin ve Korkmaz (2021) tarafından geliştirilen 'Öğretim Programı Okuryazarlığı Algı Ölçeği' gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Ölçek 38 maddeden oluşmakta olup; programı tanıma (14 madde), programı hayata geçirme (13 madde), programa değer verme (5 madde) ve programı sorgulama (6 madde) olmak üzere 4 boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin cevaplandırılması 5'li Likert (1 'Kesinlikle katılmıyorum', 2 'Katılmıyorum', 3 'Kararsızım', 4 'Katılıyorum', 5 'Kesinlikle katılıyorum') türündedir.

Araştırmada kullanılan ölçek, çevrimiçi anket uygulaması aracılığıyla uygulanmış olup, bu anketin giriş bölümünde araştırma ve araştırmacıların adı araştırmanın amacı, cevaplamanın yaklaşık olarak ne kadar sürebileceği gibi temel bilgiler katılımcılarla paylaşılmıştır. Bununla beraber katılımcılardan elde edilecek bilgilerin yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacağı ve başka kişi, kurum ya da kuruluşlarla paylaşılmayacağı bilgisi de iletilmiştir. Söz konusu ölçek Türkiye'nin çeşitli illerinde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin üye olduğu sosyal medya platformları ve mail grupları aracılığıyla duyurulmuş olup tüm veriler gönüllülük esasına göre toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Online anket yoluyla elde edilen veriler SPSS programına aktarılmıştır. Araştırma verileri SPSS 27 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veri toplama aracındaki katılımcıların kişisel bilgilerini içeren bölümle toplanan veriler frekans ve yüzde analizleri gibi betimsel istatistik yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek

maddelerine verilen cevaplar ise açıklayıcı istatistiksel yöntemlerle incelenmiştir. Ölçek verilerine uygulanan güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretim Programı Okuryazarlığı Algı Ölçeğine Ait Güvenirlik Analizi Sonucu

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	α
Programı Tanıma	14	.888
Programı Hayata Geçirme	13	.797
Programa Değer Verme	5	.725
Programı Sorgulama	6	.640
Ölçek Geneli	38	.928

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretim programı okuryazarlığı algı ölçeğinin Programı Tanıma alt boyutundaki 14 madde için güvenilirlik $\alpha=.888$, Programı Hayata Geçirme alt boyutunda 13 madde için güvenilirlik $\alpha=.797$, Programa Değer Verme alt boyutunda 5 madde için güvenilirlik $\alpha=.725$, Programı Sorgulama alt boyutunda 6 madde için güvenilirlik $\alpha=.640$ olarak hesaplanmıştır. Ölçek genelinde bulunan 38 madde için güvenilirlik $\alpha=.928$ olarak hesaplanmıştır. Çoğunlukla α değerinin 0.6 üzerinde olması güvenilirlik için kabul edilebilir bir değer olarak kabul edildiği düşünüldüğünde (George & Mallery, 2016, s.240; Özdamar, 2013) çalışmanın güvenilir olarak nitelendirilebileceği söylenebilir.

Araştırma verilerine hangi analizlerin uygulanmasının daha doğru olacağını belirleyebilmek adına ilk olarak normallik testi yapılmıştır. Normal dağılıma verilerin basıklık ve çarpıklık değerleri dikkate alınarak karar verilmiştir. Normallik testine ilişkin veriler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Programı Okuryazarlığı Algı Ölçeği ile Toplanan Verilere Ait Normallik Testi Değerleri (N =333)

Alt Boyutlar	Aritmetik Ortalama	Medyan	Standart sapma	Çarpıklık	Basıklık
<i>Programı Tanıma</i>	4,122	4,071	.446	-.138	.788
<i>Programı Hayata Geçirme</i>	4,265	4,230	.386	-.438	1,162
<i>Programa Değer Verme</i>	4,403	4,400	.431	-.775	1,349

Tablo 3 incelendiğinde tüm alt boyutlara ait basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olduğu görülmektedir. Tabachnick & Fidell'e (2013) göre bu değerlerin (basıklık ve çarpıklık) -1.5 ile +1.5 arasında olması verilerin normal dağılıma uygun olduğunun söylenebilmesi için yeterlidir. Burada yola çıkarak verilerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilerek açımlayıcı istatistik yöntemi olarak parametrik istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık düzeyi algılarının cinsiyetlerine, mezun oldukları fakülteye, öğretim programlarının kullanıma yönelik eğitim almalarına, coğrafya dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alma ve herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlık düzeyi algılarının görev yapılan okul türüne, mesleki kıdeme ve eğitim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğine ise tek yönlü varyans analizi yapılarak bakılmıştır. Gruplar arası ilişkilerin belirlenebilmesi aşamasında varyansların homojen olduğu belirlenmiş ve bu nedenle çoklu karşılaştırma (Post hoc) testlerinden Tukey kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğretim programı okuryazarlığı algı ölçeği ile 333 coğrafya öğretmeninden toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeyi Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeyi Algılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	T	df	p																																												
Programı Tanıma	Kadın	124	4,054	,401	-2,130	331	.034																																												
	Erkek	209	4,162	,467				Programı Hayata Geçirme	Kadın	124	4,257	,356	-.281	331	.779	Erkek	209	4,269	,404	Programa Değer Verme	Kadın	124	4,366	,420	-1,223	331	.222	Erkek	209	4,425	,436	Programı Sorgulama	Kadın	124	4,040	,477	-1,967	331	.049	Erkek	209	4,148	,488	Program (Genel)	Kadın	124	4,162	,347	-1,623	331	.105
Programı Hayata Geçirme	Kadın	124	4,257	,356	-.281	331	.779																																												
	Erkek	209	4,269	,404				Programa Değer Verme	Kadın	124	4,366	,420	-1,223	331	.222	Erkek	209	4,425	,436	Programı Sorgulama	Kadın	124	4,040	,477	-1,967	331	.049	Erkek	209	4,148	,488	Program (Genel)	Kadın	124	4,162	,347	-1,623	331	.105	Erkek	209	4,231	,387								
Programa Değer Verme	Kadın	124	4,366	,420	-1,223	331	.222																																												
	Erkek	209	4,425	,436				Programı Sorgulama	Kadın	124	4,040	,477	-1,967	331	.049	Erkek	209	4,148	,488	Program (Genel)	Kadın	124	4,162	,347	-1,623	331	.105	Erkek	209	4,231	,387																				
Programı Sorgulama	Kadın	124	4,040	,477	-1,967	331	.049																																												
	Erkek	209	4,148	,488				Program (Genel)	Kadın	124	4,162	,347	-1,623	331	.105	Erkek	209	4,231	,387																																
Program (Genel)	Kadın	124	4,162	,347	-1,623	331	.105																																												
	Erkek	209	4,231	,387																																															

Tablo 4 incelendiğinde programı tanıma alt boyutu için kadınlara ait ortalama değer $\bar{X}=4,054$ erkeklere ait değer ise $\bar{X}=4,162$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan fark ise erkek katılımcılardan yana olacak şekilde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=.034$ ve $p<.05$). Programı hayata geçirme alt boyutunda kadınların ortalaması $\bar{X}=4,257$ erkeklerin ortalaması ise $\bar{X}=4,269$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanlarına göre elde edilen fark anlamlı bulunmamıştır ($p=.779$ ve $p>.05$). Programa değer verme alt boyutu için kadınların ortalama puanı $\bar{X}=4,366$ erkek katılımcıların ise $\bar{X}=4,425$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların programa değer verme alt boyutundaki ortalama puanlarına ait fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=.222$ ve $p>.05$). Programı sorgulama alt boyutu için kadınların ortalaması $\bar{X}=4,040$ erkeklerin ortalaması $\bar{X}=4,148$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların

ortalama puanları arasında oluşan fark ise erkek katılımcılardan yana olacak şekilde istatistik açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=.049$ ve $p<.05$).

Genel olarak coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyleri algıları için kadınların ortalaması $\bar{X}=4,162$ erkeklerin ortalaması ise $\bar{X}=4,231$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan fark ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=.105$ ve $p>.05$).

Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeyi Algılarının Öğretim Programlarına Yönelik Eğitim Alma Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 5. Katılımcıların Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeyi Algılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Mezun Olunan Fakülte	N	\bar{X}	Ss	T	df	p
Programı Tanıma	Eğitim Fakültesi	174	4,092	,441	-1,252	331	.211
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	4,154	,451			
Programı Hayata Geçirme	Eğitim Fakültesi	174	4,252	,372	-0,629	331	.530
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	4,279	,403			
Programa Değer Verme	Eğitim Fakültesi	174	4,386	,442	-0,770	331	.442
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	4,422	,419			
Programı Sorgulama	Eğitim Fakültesi	174	4,066	,486	-1,653	331	.099
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	4,154	,483			
Program Okuryazarlık (Genel)	Eğitim Fakültesi	174	4,181	,362	-1,230	331	.220
	Fen ve Edebiyat Fakültesi	159	4,232	,385			

Tablo 5 incelendiğinde programı tanıma alt boyutu için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,092$ iken, fen ve edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,154$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p=.211$ ve $p>.05$). Programı hayata geçirme alt boyutu için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,252$, fen ve edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,279$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında görülen farkın istatistik manada anlamlı fark oluşturduğu yargısına ulaşamamıştır ($p=.530$ ve $p>.05$).

Programa değer verme alt boyutu için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,386$, fen ve edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,422$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları göre bulunan fark anlamlı düzeyde değildir ($p=.442$ ve $p>.05$). Programı sorgulama alt boyutu için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,066$, fen ve edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,154$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanlarına göre tespit edilen fark istatistik açısından anlamlı düzeyde değildir ($p=.099$ ve $p>.05$).

Genel olarak katılımcıların öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalamasının $\bar{X}=4,181$ olduğu, fen ve edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların ortalamasının ise $\bar{X}=4,232$ olduğu görülmektedir. Katılımcıların ortalama puanlarına göre ortaya çıkan fark anlamlı düzeyde değildir ($p=.220$ ve $p>.05$).

Coğrafya Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarının Coğrafya Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Eğitim Alma Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 6. Katılımcıların Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Eğitim Alma Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Alma Durumu	N	\bar{X}	ss	T	df	p
Programı Tanıma	Evet	228	4,135	,440	.800	331	.425
	Hayır	105	4,093	,461			
Programı Hayata Geçirme	Evet	228	4,268	,367	.257	331	.797
	Hayır	105	4,257	,428			
Programa Değer Verme	Evet	228	4,396	,413	-.443	331	.658
	Hayır	105	4,419	,468			
Programı Sorgulama	Evet	228	4,122	,493	.772	331	.441
	Hayır	105	4,077	,472			
Program Okuryazarlık (Genel)	Evet	228	4,213	,363	.534	331	.594
	Hayır	105	4,189	,397			

Tablo 6’da görüleceği üzere programı tanıma alt boyutu için öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alan katılımcıların ortalaması \bar{X} =4,135 iken, eğitim almayan katılımcıların ortalaması ise \bar{X} =4,093 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanlarına göre ortaya çıkan fark anlamlı değildir ($p=.425$ ve $p>.05$). Programı hayata geçirme alt boyutu için öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alan katılımcıların ortalaması \bar{X} =4,268, eğitim almayan katılımcıların ortalaması ise \bar{X} =4,257 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında tespit edilen fark istatistik açısından anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p=.797$ ve $p>.05$).

Programa değer verme alt boyutu için öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,396$, eğitim almayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,419$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları bakıldığında elde edilen farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p=.658$ ve $p>.05$). Programı sorgulama alt boyutu için öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,122$, eğitim almayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,077$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasındaki fark da aynı şekilde anlamlı düzeyde değildir ($p=.441$ ve $p>.05$).

Genel olarak coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algısı için öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,213$ iken, eğitim almayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,189$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p=.594$ ve $p>.05$).

Coğrafya Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyleri Algılarının Herhangi Bir Program Geliştirme Çalışmasına Katılma Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 7. Katılımcıların Herhangi Bir Program Geliştirme Çalışmasına Katılma Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Çalışmaya Katılma Durumu	N	\bar{X}	Ss	T	df	p																				
Programı Tanıma	Evet	62	4,307	,473	3,478	85,528	.001																				
	Hayır	271	4,079	,430				Programı Hayata Geçirme	Evet	62	4,352	,436	1,780	82,157	.079	Hayır	271	4,245	,377	Programa Değer Verme	Evet	62	4,471	,489	1,366	331	.173
Programı Hayata Geçirme	Evet	62	4,352	,436	1,780	82,157	.079																				
	Hayır	271	4,245	,377				Programa Değer Verme	Evet	62	4,471	,489	1,366	331	.173	Hayır	271	4,388	,417								
Programa Değer Verme	Evet	62	4,471	,489	1,366	331	.173																				
	Hayır	271	4,388	,417																							

Boyutlar	Çalışmaya Katılma Durumu	N	\bar{X}	Ss	T	df	p
Programı	Evet	62	4,276	,544	3,067	331	.002
Sorgulama	Hayır	271	4,069	,461			
Program	Evet	62	4,339	,435	2,793	80,758	.002
Okuryazarlık (Genel)	Hayır	271	4,175	,354			

Tablo 7 incelendiğinde programı tanıma alt boyutu için herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,307$ iken, çalışmaya katılmayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,079$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın eğitim alanların lehine anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür ($p=.001$ ve $p<.05$). Programı hayata geçirme alt boyutu için herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,352$, çalışmaya katılmayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,245$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p=.079$ ve $p>.05$).

Programa değer verme alt boyutu için herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,471$, çalışmaya katılmayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,388$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p=.173$ ve $p>.05$). Programı sorgulama alt boyutu için herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,276$ çalışmaya katılmayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,069$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın eğitim alanlardan yana olacak biçimde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=.002$ ve $p<.05$).

Genel olarak katılımcıların öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan katılımcıların ortalaması $\bar{X}=4,339$ iken, çalışmaya katılmayan katılımcıların ortalaması ise $\bar{X}=4,175$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların ortalama puanları arasında oluşan farkın eğitim alanların lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=.002$ ve $p<.05$).

Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarının Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 8. Katılımcıların Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Okul Türleri	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programı Tanıma	Anadolu Lisesi	142	4,178				1-3
	Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi	35	4,175				2-3
	İmam Hatip Lisesi	53	3,911	4	4,953	.001	4-5
	Meslek Lisesi	60	4,058				
	Özel Öğretim Kurumları	43	4,242				
Programa Hayat Verme	Anadolu Lisesi	142	4,319				
	Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi	35	4,336				1-3
	İmam Hatip Lisesi	53	4,164	4	2,546	.039	2-3
	Meslek Lisesi	60	4,187				
	Özel Öğretim Kurumları	43	4,263				
Programa Değer Verme	Anadolu Lisesi	142	4,464				
	Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi	35	4,434				
	İmam Hatip Lisesi	53	4,260	4	2,395	.051	
	Meslek Lisesi	60	4,363				
	Özel Öğretim Kurumları	43	4,409				
	Anadolu Lisesi	142	4,119	4	7,210	.001	1-3

Boyut	Okul Türleri	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programı Sorgulama	Fen ve Sosyal	35	4,271				1-5
	Bilimler Lisesi						2-3
	İmam Hatip Lisesi	53	3,871				2-4
	Meslek Lisesi	60	4,036				3-5
	Özel Öğretim Kurumları	43	4,329				4-5
Program	Anadolu Lisesi	142	4,254				1-3
Okuryazarlık (Genel)	Fen ve Sosyal	35	4,279				1-4
	Bilimler Lisesi						2-3
	İmam Hatip Lisesi	53	4,037	4	4,817	.001	3-5
	Meslek Lisesi	60	4,139				4-5
	Özel Öğretim Kurumları	43	4,285				

Tablo 8 incelendiğinde programı tanıma boyutunda Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,178$ iken, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,175$, imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=3,911$, meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,058$ ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ortalaması ise $\bar{X}=4,242$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile Anadolu Lisesi, fen ve sosyal bilimler lisesi ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında Anadolu lisesi, fen ve sosyal bilimler lisesi ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Ayrıca meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerden yana olacak şekilde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa hayat verme boyutunda Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,319$ iken, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,336$, imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=3,164$, meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,187$ ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,263$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür ($p=.039$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile imam hatip lisesi ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa değer verme boyutunda Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,464$ iken, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,434$, imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,260$, meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,363$ ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,409$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p=.051$ ve $p>.05$).

Programı sorgulama boyutunda Anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,119$ iken, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,271$, imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=3,871$, meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,036$ ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,329$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan fark anlamlı düzeydedir ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile anadolu lisesi, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında anadolu lisesi, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında fen

ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile anadolu lisesi, imam hatip lisesi ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir.

Genel olarak coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,254$ iken, fen ve sosyal bilimler lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,279$, imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,037$, meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,139$ ve özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,285$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan fark istatistiksel manada anlamlı düzeydedir ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile imam hatip lisesi ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında anadolu lisesinde çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Fen ve sosyal bilimler liselerinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile imam hatip lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında fen ve sosyal bilimler liselerinde çalışan öğretmenlerden yana anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları ile imam hatip lisesi ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları arasında özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Coğrafya Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyleri Algısının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 9. Katılımcıların Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Mesleki Kıdem	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programı Tanıma	1-10 yıl arası	113	4,102	3	1,897	.130	
	11-20 yıl arası	99	4,060				
	21-30 yıl arası	94	4,172				
	31 yıl ve üzeri	27	4,254				
Programa Hayat Verme	1-10 yıl arası	113	4,252	3	4,458	.004	
	11-20 yıl arası	99	4,170				2-3
	21-30 yıl arası	94	4,342				2-4
	31 yıl ve üzeri	27	4,396				
Programa Değer Verme	1-10 yıl arası	113	4,442	3	1,584	.193	
	11-20 yıl arası	99	4,329				
	21-30 yıl arası	94	4,442				
	31 yıl ve üzeri	27	4,377				
Programı Sorgulama	1-10 yıl arası	113	4,144	3	1,461	.225	
	11-20 yıl arası	99	4,025				
	21-30 yıl arası	94	4,129				
	31 yıl ve üzeri	27	4,185				
Program Okuryazarlık (Genel)	1-10 yıl arası	113	4,205	3	2,797	.040	2-3
	11-20 yıl arası	99	4,127				2-4
	21-30 yıl arası	94	4,259				
	31 yıl ve üzeri	27	4,308				

Tablo 9’da görüldüğü gibi programı tanıma boyutunda 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,102$, 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip

öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,060$, 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,172$ ve 31 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,254$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=.130$ ve $p>.05$). Programı hayat verme boyutunda 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,252$, 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,170$, 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,342$ ve 31 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,396$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise anlamlı düzeydedir ($p=.004$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları ile 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları ve 31 ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları arasında 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ve 31 ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa değer verme boyutunda 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,442$, 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,329$, 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,442$ ve 31 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,377$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farkın anlamlı düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=.193$ ve $p>.05$). Programı sorgulama boyutunda 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,144$, 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,025$, 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,129$ ve 31 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,185$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=.225$ ve $p>.05$).

Genel olarak coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için 1-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,205$, 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,127$, 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,259$ ve 31 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip

öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,308$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=.040$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu 11-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları ile 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları ve 31 ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin puan ortalamaları arasında 21-30 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ve 31 ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Öğretim Programı Okuryazarlığı Düzeyi Algılarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyut	Eğitim Düzeyi	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programı Tanıma	Lisans	154	4,154				
	Tezsiz Yüksek	109	4,068				
	Lisans			3	1,011	.388	
	Yüksek Lisans	62	4,121				
	Doktora	8	4,250				
Programa Hayat Verme	Lisans	154	4,323				
	Tezsiz Yüksek	109	4,247				
	Lisans			3	2,889	.036	1-3
	Yüksek Lisans	62	4,158				
	Doktora	8	4,211				
Programa Değer Verme	Lisans	154	4,323				
	Tezsiz Yüksek	109	4,247				
	Lisans			3	1,142	.332	
	Yüksek Lisans	62	4,158				
	Doktora	8	4,211				

Boyut	Eğitim Düzeyi	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programı Sorgulama	Lisans	154	4,110				
	Tezsiz Yüksek	109	4,058				
	Lisans			3	1,392	.245	
	Yüksek Lisans	62	4,155				
	Doktora	8	4,375				
Program Okuryazarlık (Genel)	Lisans	154	4,240				
	Tezsiz Yüksek	109	4,170				
	Lisans			3	1,136	.335	
	Yüksek Lisans	62	4,169				
	Doktora	8	4,305				

Tablo 10'da görüldüğü gibi programı tanıma boyutunda lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,154$, tezsiz yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,068$, yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,121$ ve doktora düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,250$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=.388$ ve $p>.05$). Programa hayat verme boyutunda lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,323$, tezsiz yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,247$, yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,158$ ve doktora düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4, 4,211$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=.036$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin puan ortalamaları ile yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin puan ortalamaları arasında lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa değer verme boyutunda lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,323$, tezsiz yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin

Boyut	Programı Kullanma Sıklığı	N	Ort	sd	F	p	Fark
Programa Hayat Verme	Hiç	12	4,303	3	15,982	.001	1-4
	Bazen	154	4,144				2-3
	Sıklıkla	122	4,303				2-4
	Her zaman	45	4,556				3-4
Programa Değer Verme	Hiç	12	4,383	3	13,973	.001	1-4
	Bazen	154	4,309				2-3
	Sıklıkla	122	4,403				2-4
	Her zaman	45	4,751				3-4
Programı Sorgulama	Hiç	12	4,019	3	12,365	.001	1-4
	Bazen	154	4,012				2-4
	Sıklıkla	122	4,099				3-4
	Her zaman	45	4,489				
Program Okuryazarlık (Genel)	Hiç	12	4,122	3	25,682	.001	1-4
	Bazen	154	4,083				2-3
	Sıklıkla	122	4,231				2-4
	Her zaman	45	4,572				3-4

Tablo 11’de görüldüğü üzere programı tanıma boyutunda derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=3,922$, derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=3,964$, derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,160$ ve derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,570$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu görülmüştür ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından sıklıkla ve her zaman faydalandığı

belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından sıklıkla ve her zaman faydalandığı belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması ile derslerinde öğretim programından sıklıkla ve her zaman faydalandığı belirten öğretmenlerin puanları ortalaması arasında derslerinde öğretim programından sıklıkla ve her zaman faydalandığı belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığı belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığı belirten öğretmenlerden yana anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa hayat verme boyutunda derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,303$, derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,144$, derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,303$ ve derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4, 4,506$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığı, bazen ve sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması ile derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması arasında derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programa değer verme boyutunda derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,383$, derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,309$, derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,403$ ve derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,751$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılığın anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığı, bazen ve sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması ile derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması arasında derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Programı sorgulama boyutunda derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,019$, derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,012$, derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,099$ ve derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,489$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığı, bazen ve sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Genel olarak katılımcıların öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için öğretim programından hiç faydalanmadığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,122$, derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,083$, derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,231$ ve derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin ortalaması $\bar{X}=4,572$ olarak hesaplanmıştır. Ortalama puanlar arasında oluşan farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=.001$ ve $p<.05$). Gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesi için yapılan TUKEY testi sonucu derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları ile derslerinde öğretim programından hiç faydalanmadığı, bazen ve sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puan ortalamaları arasında derslerinde öğretim programından her zaman faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Derslerinde öğretim programından bazen faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması ile derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin puanları ortalaması arasında derslerinde öğretim programından sıklıkla faydalandığını belirten öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulguları coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç Aygün (2019), Güleş (2022), Bolat (2017), Aslan & Gürten (2019), Sural & Dedeşali (2018), Erdem & Eğmir (2018), Çetinkaya & Tabak (2019), Keskin (2020) ve Yılmaz (2021)'in yapmış oldukları çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Erdamar & Akpunar (2020) çalışmalarında araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin program öğelerine ilişkin genel algılarının orta düzeyde olduğunu, bu düzeyin çok yüksek olmamakla birlikte öğretmenlerin eğitimde kalite için önemli olan mevcut programa karşı olumlu bir tutum sergilediğini ifade etmişlerdir. Kahramanoğlu (2019) çalışmasında ise orta düzeyde öğretim programı okuryazarlığı sonucuna ulaşmıştır.

Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları için cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkekler arasında ölçek genelinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak programı tanıma ve programı sorgulama alt boyutlarında erkek katılımcıların ölçek ortalama puanlarının anlamlı farklılık oluşturacak biçimde yüksek olduğu görülmüştür. Aygün (2019) çalışmasında kadın öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik hazır bulunuşluk düzeylerinin erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Güleş (2022) ise program okuryazarlığı ve alt boyutlarında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla daha yüksek düzeyde görüş ifade ettiklerinin belirlendiğini ancak cinsiyete göre anlamlı bir farkın olmadığını ifade etmiştir.

Coğrafya öğretmenlerinin eğitim fakültesi ya da fen edebiyat fakültesi mezun olma durumlarının öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarına etkisi incelendiğinde ölçek genelinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ölçek alt boyutlarında da mezun olunan fakülte türüne göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Benzer biçimde coğrafya öğretim programının uygulanmasına yönelik eğitim alma değişkenine göre de ölçek geneli ve alt boyutlarına göre anlamlı farklılık bulunamamıştır. Araştırma bulgularına benzer biçimde Güleş (2022) çalışmasında mezun olunan fakültenin anlamlı bir farklılık doğurmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılma durumlarının öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarına etkisi incelendiğinde ölçek genelinde eğitim alanlar lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin programı tanıma ve programı sorgulama alt boyutlarında da aynı şekilde eğitim alanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Güleş (2022) çalışmasında araştırma sonuçları ile benzer biçimde hizmetiçi eğitim alan öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyi algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görev yaptıkları okul türlerine göre öğretim programı okuryazarlığı algı düzeylerinin ölçek genelinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Özel öğretim kurumları, fen ve sosyal bilimler liseleri ile anadolu liselerinde çalışan öğretmenlerin imam hatip ve meslek liselerinden görev yapan öğretmenlere göre ölçek puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu duruma

benzer biçimde programı tanıma, programa hayat verme ve programı sorgulama alt boyutlarında da anlamlı farklılık bulunmuşken programa değer verme alt boyutu ile ilgili görev yapılan okul türüne göre bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algıları üzerinde mesleki kıdem değişkeninin etkisi incelendiğinde ölçek genelinde 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin daha yüksek ölçek puanına sahip oldukları görülmüştür. Benzer biçimde ölçeğin programı tanıma ve programa hayat verme alt boyutlarında da 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanlarla lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durum Aygün (2019) tarafından yapılan çalışmadaki dördüncü sınıf öğrencilerinin hem eğitim programı okuryazarlığı düzeylerinin hem de öğretmenlik mesleğine hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulgusu ile çelişmektedir. Güleş (2022) çalışmasında ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının meslekte görev aldıkları sürele göre farklılaşma göstermediği belirtilmiştir. Güleş (2022) İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık ölçeğinin kazanım okuryazarlığı yeterliği alt boyutunda meslekte görev süresi 11-15 yıl arasındaki öğretmenlerin lehine farklılaşma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kahramanoğlu (2019), Aslan & Gürten (2019), Erdamar & Akpunar (2020), Keskin (2020) ve Yılmaz (2021) da yapmış oldukları çalışmalarda öğretim programı okuryazarlığı düzeyinin hizmet yılına göre farklılık göstermediğini belirlemişlerdir.

Katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre ölçek puanları incelendiğinde ölçek genelinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Programa hayat verme alt boyutunda ise lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenlerin ölçek puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçtan farklı olarak Güleş (2022) tarafından yapılan araştırmada lisansüstü eğitim durumuna sahip olan öğretmenlerin program okuryazarlık ve alt boyutlarına olan yeterlik düzeyleri lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksek çıkmıştır. Coğrafya öğretmenlerinin öğretim programını kullanma sıklığı değişkenine göre ölçek puanları incelendiğinde öğretim programını sıklıkla ya da her zaman kullandığını ifade eden öğretmenlerin ölçek genelinde ve tüm alt boyutlarda daha yüksek puana sahip oldukları görülmüştür.

Araştırmanın bulgu ve sonuçları ışığında özelde coğrafya öğretmenlerinin genelde ise tüm öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının yükseltilebilmesi için programın okunma, anlama ve kullanımı boyutlarında eğitime tabi tutulması büyük önem taşımaktadır. Bunun için lisans eğitimi sürecinde zorunlu dersler okutulması ve mesleki yaşam içerisinde de zorunlu hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

Herhangi bir program geliştirme çalışmasına katılan coğrafya öğretmenlerinin program okuryazarlığı düzeyi algılarının daha yüksek olması sonucundan hareketle coğrafya öğretmenlerinin gelecekte hazırlanacak olan CDÖP'lerin hazırlanması sürecine daha fazla dahil olması hem onların program okuryazarlığı seviyesi algılarının artmasını sağlayacak hem de CDÖP'ün coğrafya öğretmenleri tarafından daha fazla sahiplenilmesini sağlayacaktır.

Öğretim programı kullanım sıklığı arttığında öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının da arttığı sonucundan hareketle coğrafya öğretmenlerinin CDÖP'ü daha fazla kullanmalarını sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi gereklidir.

Mesleki ve teknik lise ile imam hatip lisesinde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının diğer okullarda görev yapan coğrafya öğretmenlerinden daha düşük çıkması sonucundan hareketle bu durumun sebepleri ortaya çıkarılmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır. Farklı okul türlerinde farklı CDÖP'lerin uygulamaya konulması konusu gündeme getirilmeli ve tartışılmalıdır. Mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı düzeyi algılarının daha yüksek olması sonucundan hareketle bu öğretmenlerin mesleki kıdemi daha az olan öğretmenlere rehberlik etmelerini sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır. Araştırmacılara yönelik olarak ise coğrafya öğretmenlerinin öğretim programı okuryazarlığı düzeylerine ilişkin nitel araştırma modelinde çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aslan, S. (2019). An analysis of prospective teachers' curriculum literacy levels in terms of reading and writing. *Universal Journal of Educational Research*, 7(4): 973-979. <https://doi.org/10.13189/ujer.2019.070408>
- Aslan, S., & Gürlen, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186.
- Aygün, H. E. (2019). The prediction of the teaching readiness level of prospective teachers in terms of curriculum literacy. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 203-220.
- Bengio, Y., Louradour, J., Collobert, R. & Weston, J. (2009, June). Curriculum learning. In *Proceedings of the 26th annual international conference on machine learning* (pp. 41-48).
- Biddulph, M. (2014). What kind of geography curriculum do we really want?. *Teaching Geography*, 39(1), 6-9.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Turkish Studies*, 12(18), 121-138.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2020). Araştırma yöntemleri desen ve analiz (A. Aypay, Çev. Ed.). Ankara: Anı.
- Çetinkaya, S. & Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309.
- Demirel, Ö. (2009). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Egan, K. (1978). What is curriculum?. *Curriculum Inquiry*, 8(1), 65-72.
- Erdamar, F. S. & Akpunar, B. (2020). Analysis of classroom teachers' perceptions of curriculum literacy. *Journal of Education and Training Studies*, 8(3), 21-31.
- Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123-138.
- George, D. & Mallery, P. (2016). *IBM SPSS statistics 23 step by step: A simple guide and reference (14. b.)*. New York: Routledge.
- Güleş, E. (2022). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 12(65): 827-840.

- Kasapoglu, K. (2020). Perceived curriculum literacy scale for teachers: A scale development and validation study. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 963-977. <https://doi.org/10.17679/inuefd.709688>
- Keskin, A. (2020). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi*(Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keskin, A. & Korkmaz, H. (2017). *Öğretmenlerin "Program Okuryazarlığı" Kavramına Yükladıkları Anlam*. 5. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, 26-28 Ekim 2017, Muğla, Türkiye.
- Keskin, A. & Korkmaz, H. (2021). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığı algı ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 857-884. <https://doi.org/10.37217/tebd.917130>
- MEB (2018). Ortaöğretim coğrafya dersi (9, 10, 11 ve 12.Sınıflar) öğretim programı. 29.04.2023 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203724482-Cografya%20dop%20pdf.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Nisan.
- Sural, S. & Dedeşali N. C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-317. doi: 10.12973/eujer.7.2.303
- Steiner, D. (2018) *Curriculum literacy in schools of education? The hole at the center of American teacher preparation*. Johns Hopkins School of Education. Retrieved from <https://learningfirst.com/wp-content/uploads/2020/07/8.-Curriculum-literacy-in-schools-of-education.pdf>
- Şimşek, S. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim programını tanıma yeterlikleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 143-157.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon
- Thijs, A., & Van Den Akker, J. (2009). *Curriculum in development*. Netherlands Institute for Curriculum Development (SLO).
- Yıldırım, V. Y. & Dursun, F. (2019). Okul yöneticileri öğretim programı okuryazarlık düzeyleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 705-750.
- Yılmaz, G. (2021). *Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Young, M. (2014). What is a curriculum and what can it do?. *Curriculum Journal*, 25(1), 7-13.

SUMMARY

Introduction

Curriculum is used in a wide range of areas, from textbooks and e-content to the realization of assessment and evaluation in accordance with set standards. According to Thijs & Van Den Akker (2009), curriculum comes from the Latin *currere*, which means both a course and a tool. In this context, curriculum can be clearly and simply defined as 'a plan for learning'. Bengio et al. (2009) state that learning activities will be more efficient by presenting the content in a meaningful framework from easy to difficult rather than through haphazard planning. In this context, they define the curriculum as a learning and teaching order prepared in the light of systematic and scientific data. In this study, it was aimed to determine the curriculum literacy levels of geography teachers. In line with this general purpose, the problem statement of the research was determined as "How are the perceptions of geography teachers about their curriculum literacy levels?". The sub-problems of the research are:

- Do geography teachers' perceptions of curriculum literacy level create a significant difference according to the variables of gender, type of school, seniority, graduated faculty, and educational status?
- Do the geography teachers' perceptions of curriculum literacy level create a significant difference according to their perceptions of receiving training on the use of curricula, receiving training on the implementation of the geography curriculum, and participating in curriculum development studies?

Methodology

333 geography teachers working in different provinces of Türkiye participated in the research within the framework of the principle of willingness. In the selection of the teachers participating in the study, convenience sampling, one of the non-random sampling methods, was preferred. When using this sample, possible participants are asked whether they are suitable to participate in the study, or a group of participants who are easy to participate in the study is formed (Christensen et al. 2020, p. 172). Of the geography teachers participating in the study, 37.2% were female and 56.8% were male. 52.3% of the participants graduated from the faculty of education and 47.7% from the faculty of science and literature. 42.6% of the participants work in Anatolian high schools. When the education levels of the participants are analyzed, the largest group is composed of bachelor's degree graduates (46.2%).


Results, Discussion and Suggestions


The findings of the research show that geography teachers' perceptions of curriculum literacy level are high. This result is similar to the studies of Aygün (2019), Güleş (2022), Bolat (2017), Aslan & Gürten (2019), Sural & Dedeşali (2018), Erdem & Eğmir (2018), Çetinkaya & Tabak (2019), Keskin (2020) and Yılmaz (2021). When the effect of the participants' participation in any curriculum development study on their perceptions of the level of curriculum literacy was examined, it was determined that there was a significant difference in favor of those who received training throughout the scale. Similarly, it was observed that the scores of those who received training were higher in the sub-dimensions of program recognition and program questioning. Güleş (2022) reached the conclusion that the curriculum literacy of teachers who received in-service training was higher, similar to the results of the study. When the scale scores of the participants were examined according to the education level variable, no significant difference was found throughout the scale.


In light of the findings and results of the research, it is of great importance that geography teachers in particular and all teachers in general should be trained in the dimensions of reading, understanding, and using the curriculum in order to increase their perceptions of the level of

curriculum literacy. For this purpose, compulsory courses should be taught during undergraduate education, and compulsory in-service training programs should be organized in professional life. Based on the results that when the frequency of curriculum use increases, it directly affects the level of curriculum literacy, it is necessary to implement practices that will enable teachers to use the curriculum. Research on the curriculum literacy levels of geography teachers can be carried out by researchers using a qualitative research model.

ORCID

Erkan DÜNDAR  <https://orcid.org/0000-0003-0807-0030>

Ufuk SÖZCÜ  <https://orcid.org/0000-0002-6809-4774>

Abdullah TÜRKER  <https://orcid.org/0000-0003-3839-2735>

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu makaleye yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Araştırmanın veri toplama sürecinde ölçek sorularını cevaplayarak katkı sağlayan farklı illerde görev yapan coğrafya öğretmenlerine teşekkürlerimizi sunarız.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 25.04.2023 tarih ve 01-37 karar sayılı onayı ile yürütülmüştür. Etik kurul onay belgesi ekte sunulmuştur.

Ek-1: Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU KARARLARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
25.04.2023	07	01-37

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Nail YILDIRIM Başkanlığında toplandı.

KARAR 07.12- Eğitim Fakültesi Dekanlığının 16.03.2023 tarih ve 276458 sayılı yazısı görüşüldü.

Aşağıda bilgileri yer alan araştırmacıların yapmak istediği uygulamaların ve kullanacağı veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğuna oy birliği ile karar verildi.

ÇALIŞMANIN TÜRÜ	Öğretim Üyesi Araştırması
BAŞLIK	Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi
TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ/ YAZARI	Doç. Dr. Ufuk SÖZCÜ
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU

KARAR 07.37- Gündemde görüşülecek başka madde olmadığından oturuma son verildi.

